

A restaurálás története a Somogy megyei múzeumokban

HORVÁTH PÉTER — MARTON KLÁRA — VÁMOSI LAJOSNÉ

1877. november 5-én alakult meg a *Somogyvármegyei Régészeti és Történelmi Társulat*, amely a vármegyházán (Kaposvár, Fő utca 10.) kapott múzeumi helyiséget.

A társulat működésének rövid ideje alatt a muzeális anyag szépen gyarapodott. Megszűnése után sürgető feladattá vált egy új szervezet létrehozása, amely a múzeumi funkciókat ellátja.

Hosszú vajúdas után 1909. január hó 31-én, megalkult a *Somogy megyei Múzeum Egyesület*, mely a Vármegyházán működött kisebb-nagyobb zökkenőkkel. 1914-től **Gönczi Ferencet**, Somogy megye királyi tanfelügyelőjét választották a Múzeum Egyesület alelnökévé, s ekkor kezdődött meg a rendszeres gyűjtés. 1914-ben kitört az I. világháború, de Gönczi 1914–17. között — a nehézségek ellenére is — gyarapítani tudta a gyűjteményt.

A háború és az azt követő viszontagságos időszak nyomott hagyott a gyűjtemény állapotában. A gyűjtemény méltatlan körülmények közé került, és az ide-oda szállítás, valamint a rossz raktározási körülmények óriási károkat okoztak.

Jelentősen gyarapodott a műtárgyállomány a híres festőművésznek Rippl-Rónai József testvéröccsének, Rippl-Rónai Ödönnek 1920-ban adományozott hagyatékával. A gondosan nyilvántartott kép, szobor és néprajzi-iparművészeti gyűjtemény meghaladta az 1000 darabot.

Az egyesület négy osztállyal működött: régészeti, történelmi, numizmatikai és bibliographiai. 1933-ban az egyesület megkapta a megyeház hátsó épületének (ma Rippl-Rónai tér 1.) két folyosóját és 9 szobáját. A gyűjtött tárgyakat már rendszerezték, leltározták és kronológiai sorrendben helyezték el és egyszerűbb álgalmegővési feladatokat is végeztek. Ez a tárgyak portalanításából és a preparátumok denaturált alkohollal való feltöltéséből állt, melyet a gyűjtemény őrzésével megbízott személy végzett el. 1934. május 6-án, az egyesület 25 éves fennállásának ünnepén a múzeumot megnyitották a nagyközönség előtt.

A II. világháború elől a gyűjteményt ismét menekíteni kellett, majd 1945 után az elrejtett és széthordott muzeális anyagot újra össze kellett gyűjteni. Az anyag jelentős része elveszett, a megmaradt erősen leromlott állapotú tárgyakat sürgősen gondozásba kellett venni.

A II. világháború utáni feladatok nehézkesen, de teli ambícióval indultak. A tisztítási, konzerválási és restaurálási munkálatok szinte érdemi előzmények nélküliek voltak. A tárgyak romlásának megállítása, jószándékú volt, de minden tudományos megalapozottságot nélkülözött.

A műtárgyak állapotáról való gondoskodás elsőként **Z. Soós István** festőművész nevéhez fűződik, aki mint restaurátor és művészeti vezető működött 1947 és 1961 között. 1947-ben részt vett a Magyar Nemzeti Múzeum (akkor Magyar Történelmi Múzeum) és a Közgűjtemények Országos Felügyelősége (KOF) által szervezett első restaurátor tanfolyamon. Az ott szerzett ismeretek alapján, tisztította, konzerválta a tárgyakat.

Maradandót alkotott 1949-ben a Szennai református templom festett fakazettáinak eredeti minták alapján való rekonstrukciójával.

Gönczi Ferenc megromlott egészségi állapota miatt 1949 év elejétől 1949. június 30-ig Z. Soós István volt a múzeum megbízott igazgatója, **Dr. Takáts Gyula** kinevezéséig (1949. július 1.—1971.).

1949—1951 között a múzeum *Somogy Megyei Múzeum* néven működött.

Országos szinten lényegi változás kezdődött a restaurátorkénti munkában a Művelődési Minisztérium megbízásából 1960-ban létrejött Központi Muzeológiai Technológiai Csoport (KMTCs) működésének beindításával. Tevékenységük rendkívül sokrétű volt: többek között megfelelő képzettségű kémikusok, fizikusok, biológusok és régészek stb. bevonásával tudományos alapokra helyezték, országosan egységes továbbképző tanfolyamok szervezése és beindítása volt a feladatuk.

1968-ban Központi Múzeumi Igazgatóság (KMI) néven egy összefogottabb formában szerveződtek újjá, és megindultak a lépcsőzetes, egymásra épülő és szakosított képzési formák. 1974-ben a főiskolai szintű képzés is elkezdődött.

1961. november 30-tól a Megyei Tanács irányítása alá kerül új néven: *Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága — Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár*. (Kaposvár, Rippl-Rónai tér 1.)

Z. Soós István nyugdíjba vonulása után a restaurátorkénti feladatokat **Kovács József** látta el 1962. május 1-től.

Alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi. 1963-ban végezte el a Központi Muzeológiai Technológiai Csoport által szervezett restaurátor, konzervátor továbbképző tanfolyamot. 1973. január 1-től technikus, muzeológus munkakörbe sorolták át, majd 1975-től kiállítás rendezőként dolgozott. Munkaviszonya 1979. június 30-án szűnt meg.

H. Bognár Zsuzsanna 1968. október 3-tól a gimnáziumi érettségi után került a restaurátor műhelybe, ahol 1981-ig dolgozott restaurátorként. 1977—1981-ig volt a Restaurátor Műhely vezetője. Főleg a régészeti kerámia restaurálásával foglalkozott, majd művészettörténeti tanulmányainak befejezését követően, jelenleg is művészettörténészként dolgozik a múzeum Képzőművészeti Osztályán.

Továbbiakban a Múzeum fejlődésével párhuzamosan, szakaszokra osztva mutatjuk be a restaurálás területén történt változásokat.

I. Dr. Bakay Kornél 1972—1976-ig volt a Somogy Megyei Múzeum Igazgatója, felesége **B. Perjés Judit** a Restaurátor Műhely vezetője. (1972—1977.) A budapesti Központi Múzeumi Technológiai Csoporttól került a múzeumba, 1977 után a Múzeumi Restaurátor-és Módszertani Központ munkatársa lett.

Dr. Bakay Kornél — vezetésének ideje alatt — igen nagy hangsúlyt fektetett a Restaurátor Műhely fejlesztésére és a restaurátor munka szakmai színvonalának növelésére.

1973-tól újabb két fővel bővült a műhely létszáma:

Vámosi Lajosné (1973.01.16. — jelenleg is) alapvégzettsége: cukoripari technikus. Korábbi munkahelyein laboratóriumi analitikával, talajtani vizsgálatokkal, majd galván fürdők analízisével és fémfelületek kezelésével foglalkozott. Ezeken a területeken szerzett tapasztalatait jelenlegi munkakörében is jól hasznosítja. Az MRMK által szervezett Restaurátor-és Konzervátor Alaptanfolyamot 1974-ben, majd 1978-ban a Középfokú Szakosított Fémrestaurátor Tanfolyamot végezte el. 1992-ben pedig Felsőfokú Fém Szakrestaurátor vizsgát tett. Az általános szakrestaurátor feladatok mellett főleg a régészeti fémek konzerválása, restaurálása a szakterülete.

Marton Klára (1973.10.01. — jelenleg is) gimnáziumi érettségi után került a múzeumba. Mivel már korábban kapcsolatba került kerámiakészítéssel, ezért egyik szakterülete az általános szakrestaurátori feladatok mellett a régészeti kerámia restaurálása lett. A Restaurátor-és Konzervátor Alaptanfolyamot 1975-ben, a Textilrestaurátor-konzervátor Szakosított Középfokú Tanfolyamot 1982-ben végezte el. 1992-ben Felsőfokú Textil Szakrestaurátori vizsgát tett.

Dr. Bakay Kornél igazgatása idejében a Múzeum vezetésének kitűzött célja volt, hogy minden szakterületre megfelelően képzett szakember kerüljön. A szakképzettségek felsorolása is mutatja a munkatársak rendszeres, egymásra épülő képzési formákban való részvételét.

A szintén rendszeressé váló restaurátor konferenciák és különféle továbbképzéseken való részvétel is a szakmai előmenetelt szolgálta.

Ekkor kezdődött meg igazán a műhely szakszerű kiépítése, a megfelelő munkakörülmények megteremtése. A Múzeumi Restaurátor és Módszertani Központtól (MRMK) laboratóriumi elszívófülkét kaptunk. Saját forrásból szárító szekrényt, desztilláló készüléket, elektrolyzáló berendezést, mikroszkópot, fogászati szerszámokat és a restauráláshoz szükséges egyéb segédanyagokat vásároltunk. A műtárgyak kezelését munkanaplóban dokumentáltuk. Kézi szakkönyvtárat alakítottunk ki, amelyben a konzerválással, restaurálással kapcsolatos könyveket és jegyzeteket gyűjtöttük össze. Folyóirat figyelő is működött, melynek lényege az volt, hogy a folyóiratokban található szakcikkek felhívtuk egymás figyelmét.

A munkánkhoz három helyiség állt rendelkezésünkre, kb. 50 m² alapterületen. Egy mosó- és savazó helyiség, egy kerámia- és fémkonzerváló műhely és egy szoba, amely textilműhelyként, iroda és kézi könyvtárként funkcionált.

A restaurátor műhely kialakítását, felszereltségét tekintve országos viszonylatban, más múzeumokhoz hasonlítva az elsők közé tartoztunk.

A műhely fő tevékenysége a régészeti leletek konzerválása, restaurálása volt, de új önálló szakágak alakultak (újkortörténet, képző-és iparművészet), valamint a néprajz és a régészet létszáma és feladatköre is bővült. Az új szakágak kialakulásával a gyűjtemény gyarapodott, így a restaurátorok feladatköre is megnőtt.

A feladatokat a 4 fős csoport látta el:

Dr. Bakayné, Perjés Judit, H. Bognár Zsuzsa, Marton Klára, Vámosi Lajosné. Intenzíven, kollektív szellemen folyt a múzeumi munka. A szakfeladatokon kívül a kiállítások és raktárak rendezéséből, és az ásatásokon való munkából is mindenki kivette a részét.

Ebben az időben kezdődött a vegyszerek nyilvántartása. 1973-ban részlegesen egy elkülönített szekrényben, majd 1985-től az előírásoknak megfelelően szakszerű körülmények között, külön helyiségben tároltuk a vegyszereket.

1973-tól restaurátorok rendszeres munkaegészségügyi vizsgálatokon vesznek részt.

1974-ben külön helyiségben egy asztalos műhely kialakítása történt meg. Itt faipari munkatársak dolgoztak, iparművészeti és néprajzi tárgyak tisztítását, konzerválását és kiegészítését végezték.

Decsi Gyula (1975.01.01. — 1976.03.31. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, asztalos szakmunkás),

Kende Károly (1977.03.01. — 1978.05.24. alapvégzettsége: 4 középiskola, kereskedősegéd és faipari szakismeretek),

Laki Balázs Zoltán (1978.06.27. — 1982.01.17. asztalos szakmunkás),

Pórel Gábor (1988.09.01. — 1990.04.10. asztalos szakmunkás),

Gyenis István (1990.05.22. — 1990.11.15. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, műbútorasztalos mestervizsga). Jelenleg gondnokként van alkalmazásban a múzeumnál, és a szakipari munkából alkalmanként kiveti a részét.

A Kaposvári központi műhelyen kívül egy-egy kisebb, de szakszerű restaurátor műhely létesült a megye más múzeumaiban, ahol az alábbi munkatársak dolgoztak:

1974-ben Marcali Helytörténeti Múzeumban:

Kun Gabriella (1975.12.28. — 1977.02.15. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, jelenleg a kőszegi Jurisich Múzeum textilrestaurátora),

Pál Mariann (1976.08.01. — 1978.03.07. alapvégzettsége: közgazdasági érettségi),

Ihász János (1978.07.24. — 1985.01.01. alapvégzettsége: közgazdasági érettségi, jelenleg a csurgói Városi Múzeum vezetője),

Csordás Csilla (1987.11.01. — 1988.07.30. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi),

1981-ben a Barcsi Dráva Múzeumban:

Benkő Ferenc (1981.08.09. — 1986.02.04. asztalos szakmunkás),

Rózsás Márton (1982.08.01. — napjainkig, alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, 1990. Általános Múzeumi Tárgyrestaurátor Szakmunkásképző Tanfolyam).

Ezekben a műhelyekben a kollegák az egyszerűbb általános állagmegóvási feladatokat látták el.

A vidéki kis múzeumi egységek alapításán kívül feladataink igazán akkor növekedtek meg, amikor 1978-ban a Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményben (SzSzNGy) a munkálatok megkezdődtek. Gyakorlott szakember hiányában a restaurátori feladatok irányítására Janovich Istvánt a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum főrestaurátorát kérte fel a múzeum. 1980-ban a Kulturális Miniszter Vámosi Lajosné SzSzNGy-ben végzett tevékenységét Nívó-díjjal jutalmazta.

Honfi István 1977—1980. között volt a múzeum igazgatója.

1978-tól folyamatosan nőtt a Restaurátor Műhely létszáma:

Csiszár Jánosné (1978.06.01. — 1987.05.15. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, alaptanfolyam 1979. Szakosított Középfokú Farestaurátor tanfolyam 1982.)

Szabó Veronika (1979.07.30. — 1992.05.04. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, szakképesítése: mechanikai műszerész, alaptanfolyam: 1981.)

Dr. Mészáros Balázs 1980.10.01. — 1990.07.30-ig volt a múzeum igazgatója.

Nemes Takách László okl. papírrestaurátor 1981.02.1 — 1982.08.01. között a Restaurátor Műhely vezetője. A Budapesti Közlekedési Múzeumból került hozzánk és távozása után a KMI (Központi Múzeumi Igazgatóság) restaurátora lett.

1981-ben a restaurátor műhely alapterülete egy negyedik munkaszoba hozzácsatolásával 75,8 m²-re bővült. Két különálló csoport összevonásával Restaurátor-és Technikai Osztállyá alakultunk, melynek vezetője 1982—1990 között **Sási János** földmérő üzemérnök volt, helyettese: Marton Klára.

1982—87. között kísérletek folytak a létszám bővítésére, szakemberek betanítására, akik hosszabb-rövidebb ideig vettek részt a restaurátor műhely munkájában.

Varga Katalin (1982.09.01. — 1988.09.18. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, szakképesítése: kerámiakészítő, alaptanfolyam: 1983.)

Fazekas Gyöngyi (1983.03.01. — 1984.08.31. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, szakképesítése: okleveles festőrestaurátor. Jelenleg az Országos Műemléki Felügyelőségen festőrestaurátor művész)

Bartos Judit (1984.09.01. — 1987.04.07. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, alaptanfolyam: 1986. Könyv-és papírrestaurátor Szakmunkás).

Gárdonyi Tibor (1985. 03.25. — 1985.06.14. alapvégzettsége: autószerelő szakmunkás)

Tóth Károly (1985.06.15. — 1987.12.18. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, szakképesítése: általános lakatos, alaptanfolyam: 1985.)

Csizmazia Judit (1985.11.16. — 1986.02.28. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi.)

Imre Rózsa (1985.12.10. — 1986.12.31. alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi, szakképesítése: porcelánfestő szakmunkás)

Ekkert Andrea (1987.09.01. — 1992.06.30. alapvégzettsége: szakközépiskolai érettségi, szakképesítése: kerámiaformázó)

Wilhelm Emilia (1987.08.01. — 1992.06.30, majd 1997.03.15 — jelenleg is, alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi)

Doffkay Péter (1987.09.22. — 1990.06.30. alapvégzettsége: szakközépiskolai érettségi, szakképesítése: ötvös)

Az utánpótlás nevelésében és kitanításában sok esetben a fáradtságos, kitaró türelmet és szakértelmet követelő munka gyümölcse mire beérett volna, a tanítvány kitarása elfogyott, s a munka kárba veszett.

Emlékezetes esemény volt Kaposváron 1984. augusztus 22—24. között megrendezett III. Országos Farestaurátor Konferencia. Az ország különböző múzeumaiból 71 kollega volt jelen. A három napos rendezvény keretében 9 előadás hangzott el, és a konferencia résztvevői megtekintették a megye muzeális nevezetességeit és megismerték az itt folyó tevékenységet.

II. A 1985-ben a volt Megye Háza épületébe (Kaposvár, Fő utca 10.) költözött a múzeum. A rendelkezésünkre álló 300 m²-en 14 db különféle funkciójú helységet alakítottunk ki. Anyagtípusonként lehetőségünk nyílt, különálló fém, kerámia, fa, textil, papírrestaurátor műhelyek kialakítására. A kezeletlen és kezelt tárgyakat is külön tudtuk tárolni. A KÖJÁL által előírt feltételek szerint történt a vegyszerek tárolása, önálló szakszerű raktárban. Különálló étkező és öltöző helyiség állt a restaurátorok rendelkezésére. A műhelyek kialakításával, és a majdnem megfelelő létszámmal sikerült elérni, hogy a kollegák a végzettségüknek megfelelően végezzék műtárgyvédelmi feladataikat a saját szakterületükön belül. A nagy volumenű munkákból ezután is mindannyian közösen vettük ki részünket.

1985-ben szakmai képzettség és rátermettség alapján próbáltuk a restaurátor műhely létszámát növelni.

Horváth Péter (1985.11.18 — jelenleg is). Vegyipari Szakközépiskolai érettségi, szakképesítése: vegyész analitikus. Mielőtt a múzeumba került laboratóriumi asszisztensként dolgozott. Általános Múzeumi Tárgyrestaurátor Szakmunkásképző Tanfolyamot 1990-ben, Magyar Képzőművészeti Főiskola, Egyetemi Tárgyrestaurátor Szakát 1997-ben végezte el. Az általános szakrestaurátor feladatokon kívül szakterülete, a régészeti fémtárgyak kezelése.

Nagy Ágnes (1987.09.01. — jelenleg is). Gimnáziumi érettségi, szakképesítése: kerámiaformázó. Általános Múzeumi Tárgyrestaurátor Szakmunkásképző

Tanfolyamot 1990-ben, majd a Felsőfokú Szilikát Szakrestaurátor Tanfolyamot 1995-ben végezte el. Keramikus végzettségéből adódóan a múzeumi gyűjteményben lévő kerámia anyagok konzerválása és restaurálása a szakterülete.

1989–90. évben az Általános kihelyezett Tárgyrestaurátor és Gyűjteménykezelő Szakmunkásképző Tanfolyam dunántúli területi székhelye Kaposvár volt, a restaurátor alaptanfolyamot 7 fő végezte el, vezetője és a kerámia és textiltárgyak elméleti és gyakorlati oktatója Marton Klára, fémeké Vámosi Lajosné volt.

A papírrestaurátor műhelyt 1990-ben átalakították festőrestaurátor műhellyé (1998 után a felújított Ny-i szárny I. emeletén kapott helyet), ahol a szakfeladatokat a mai napig is **dr. Géger Melinda** (1982.01.15. — jelenleg is) a múzeum Művészettörténeti Osztályának munkatársa végzi. Matematika- és rajz szakon szerzett tanári diplomát, majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskola Művészettörténeti Szakát. 1992-ben festmény restaurátor tanfolyam elvégzése után a munkaidejének 50 %-ban a gyűjtemény festményeinek restaurálását végzi.

Dr. Király István Szabolcs agrártörténész 1991. augusztus 1 — 2002. március 31-ig a Somogy Megyei Múzeumok igazgatója, aki nagy hangsúlyt fektetett a manuális munka mellett a szellemi tevékenység ösztönzésére.

A restaurátor műhely munkatársai különböző szintű továbbképzéseken vettek részt, ahol szinte minden vizsgamunka elkészítése egy-egy kisebb mestermunkának felelt meg.

Munkánk során a szerencse mellett a megszerzett tapasztalat is segít egy-egy komplikáltabb restaurátori feladat megoldásában. Ennek során sok érdekes megfigyelés és felfedezés adódik. Más esetben az egyedül technikával készült műtárgy restaurálásának kapcsán szerez különleges rutint a restaurátor, akit szívesen keresnek fel adott esetben a munkában gyakorlatlan kollegák. A külföldi kiállítások és a publikációk révén hazánkon kívülre is eljut egy-egy különleges műtárgy híre.

Egyre elterjedtebbé vált a számítógépek alkalmazása. Számtalan információhoz juthatunk a világhálón keresztül, s a kollegákkal való kommunikáció is egyszerűbbé és gyorsabbá vált. A restaurátor konferenciákon való rendszeres részvételünk elősegíti — a nemzetközi kapcsolatok által felkért előadók révén — hogy tovább gyarapodjon tudásunk és kitekintésünk a világra.

A Közoktatási és Közművelődési Intézmények, így a megyei múzeumi szervezet reformja is már néhány évvel ezelőtt elkezdődött és ennek következménye, hogy az akkora már 7 főre gyarapodott restaurátor műhely létszáma 4 főre csökkent.

A múzeum belső szervezeti átalakulását követően a Restaurátor- és Technikai Osztályból újra önálló Restaurátor Csoport lett, amelynek vezetője Marton Klára.

III. 1998-ban megkezdődött a múzeum épületének (Kaposvár, Fő u. 10.) rekonstrukciója. A felújítás után (1998. október) a Restaurátor Csoport az épület K-i szárnyából átköltözve a Ny-i szárnyában kapott helyet. A műhelyek, bár kisebb alapterületen 150 m² helyezkednek el, de a korábbi tapasztalataink alapján, általában igen jól kidolgozott terv szerint készültek el.

Szakterületenként külön műhelyek működnek, melyekben vegyszerálló, csúszásgátló padló, korszerű világítás. A laboratóriumi elszívó fülkéken kívül, helyi mobilizálható elszívó berendezések, a korábbi desztilláló készülék mellett egy ioncserélő, modern kéziszerszámok és eszközök, textil mosókád és egyéb felszerelések segítik munkánkat. Jelenlegi munkahelyünk a munkaegészségügyi követelményeknek is maximálisan megfelel, ideértve a korszerűsített, különálló vegyszer raktárt is.

Az országot átszelő korszerű úthálózat kiépítésébe megyénk is bekapcsolódott. Az ezzel összefüggő régészeti feltárások során nagymennyiségű leletanyaggal folyamatosan bővül a múzeum gyűjteménye. Az anyag feldolgozására (tisztítására, rendszerezésére), új létesítményeket kellett létrehozni.

1999-ben a 61-es Kaposvárt elkerülő út építését megelőző régészeti feltárásból előkerült leletek részére egy bérelt épületben raktárbázis hoztunk létre (Kaposvár, Ady E. u. 7.), ahol leletmosó és konzerváló műhely is működött 2003. március 15-ig, átlag 6 fő betanított alkalmazottal.

2000. évben a fentivel párhuzamosan elkezdődött az M7-es autópálya nyomvonalának régészeti feltárása is. A Fonyódon (Bartók Béla u. 60.—62.) újonnan létesített régészeti bázison átmeneti raktározás, kerámiamosás és rendszerezés folyik. Itt átlag 4 fő kiegészítő dolgozik.

A két átmeneti raktárban tárolt nagy mennyiségű régészeti anyag végleges raktározását a 2000-ben Kaposváron, a Pécsi utca 97. sz. alatt kialakított korszerű raktárbázis oldotta meg, ahol szintén működik egy mosóműhely. Itt lehetőség van nagy ásatások kerámia anyagának válogatására is, mivel a központi épület műhelyei erre nem alkalmasak. Itt átlag 4—5 fő dolgozik. A kiegészítő alkalmazottak munkáját mind három bázishelyen szakmai szempontból a Restaurátor Csoport vezetője, Marton Klára irányítja és felügyeli.

IV. **dr. Winkler Ferenc** néprajzos 2002. május 1-től napjainkig a múzeum igazgatója. Nagy hangsúlyt fektet a gyűjtemény állapotára, a raktározási körülmények megoldására, valamint a külső kapcsolatteremtésre, a kommunikáció kialakítására és fenntartására.

Óriási kihívás vár országunkra és ezen belül a múzeumi szervezetekre a 2004 májusában az Európai Unióba való belépésünk alkalmából: nemzeti identitásunk megtartása, tárgyi és szellemi örökségünk megőrzése és bemutatása. Új feladatok, új kihívások, új szemlélet kialakítása vár ránk, hogy az egyetemes kultúra és műveltség részének méltó képviselői lehessünk.

Irodalom

SZÍJ REZSŐ: Z. Soós István művészete Budapest, 1982.

GÖNCZI FERENC: A Somogymegyei Múzeum Egyesület 25 éves története Kaposvár, 1935.

SZAPU MAGDA: A Somogy Megyei Múzeum in.: Somogyi Múzeumok Füzetek 19. Kaposvár, 1992.

DR. DRAVECZKY BALÁZS: A Somogy megyei muzeológiai kutatás története in.: Somogyi Múzeum Füzetek 6. Kaposvár, 1966.

A restaurátor műhely munkatársai voltak:

Z. Soós István: (1947—1961.)

Restaurátor alaptanfolyam 1947.

Életművének összefoglalója: Szíj Rezső: Z. Soós István művészete Bp. 1982.

Kovács József: (1962.05.01.—1972.12.31.)

alaptanfolyam: 1963.

H. Bognár Zsuzsa: (1968.10.03. — 1981. restaurátorként)

alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi

Alaptanfolyam: 1971.

Restaurátor Műhely vezetője: 1977—1981.

Középfokú szakosított kerámia restaurátor tanfolyam: 1979.

Az általános restaurátori feladatok mellett szakterülete a kerámia-restaurálás volt.

Szakterületek:

Bronzkori urna tisztítása és restaurálása (1979)

Publikációk:

Régészeti ásatások és restaurálás Múzeumi Műtárgyvédelem 8/ 1980. 183 p.

Csiszár Jánosné: (1978.06.01.—1987.05.15.)

alaptanfolyam: 1979.

Festőrestaurátor II. szakosított középfokú tanfolyam: 1982.

Szakterületek:

Egy XIX. századi menyasszonyi láda restaurálása (1982)

Publikációk:

Egy XIX. századi menyasszonyi láda restaurálása Somogyi Múzeumok Közleményei 1983/ VI 131-140 p.

Szabó Veronika: (1979.07.30.—1992.05.04.)

alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi,

szakképesítése: mechanikai műszerész, alaptanfolyam: 1981,

általános állagmegóvási feladatok mellett kerámia és fém-restaurálás

Varga Katalin: (1982. 09. 01.—1988. 09. 18.)

alapvégzettsége: gimnáziumi érettségi,

szakképesítése: kerámiakészítő, alaptanfolyam: 1983.

Általános feladatok és fémrestaurálás

Fazekas Gyöngyi: (1983.03.01.—1984.08.31.)

gimnáziumi érettségi, jelenleg az Országos Műemléki Felügyelőségen festőrestaurátor művész.

kerámia konzerválás

Bartos Judit: (1984.09.01.—1987.04.07.)

gimnáziumi érettségi,

Könyv-és papírrestaurátor Szakmunkás, alaptanfolyam: 1986.

Fém konzerválás és restaurálás

Tóth Károly: (1985.06.15.—1987.12.18.)

gimnáziumi érettségi, általános lakatos,

Alaptanfolyam: 1985.

Általános feladatok és fém kezelés

Imre Rózsa: (1985.12.10.—1986.12.31.)

gimnáziumi érettségi, porcelánfestő szakmunkás.

Kerámia konzerválás és restaurálás

Ekkert Andrea: (1987.09.01.—1992.06.30.)

szakközépiskolai érettségi, szakképesítése: kerámiaformázó.

Általános feladatok és kerámia konzerválás, restaurálás

Doffkay Péter: (1987.09.22.—1990.06.30.)

szakközépiskolai érettségi, szakképesítése: ötvös.

Fémkezelés.

A restaurátor műhely jelenlegi munkatársai:**Vámosi Lajosné: fémrestaurátor, 1973. január 16-tól**

alaptanfolyam: 1974.

Középfokú Szakosított Fémrestaurátor Tanfolyam 1978.

Felsőfokú fém szakrestaurátor különbözeti vizsga 1992.

Szakedolgozatok:

Szólósgyőröki bronztál restaurálása 1978.

Múzeumi Műtárgyvédelem 8 / 1980. 143—144p. (kivonat)

Római bronz kancsó restaurálása (1992)

Vörsei phalera tisztítása, konzerválása (1992)

Publikációk:

Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény a restaurátor munkájának tükrében Műemlékvédelem, 1979/ 4 344-348 p.

Egy avarkori favödör restaurálása Múzeumi Műtárgyvédelem 16/ 1987. 57—58 p.

Egy díszítéstechnikai eljárás a Zamárdi avar temető 7. századi leletanyagában Múzeumi Tájékoztató, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága 1995/2. 28—34 p. és Műtárgyvédelem 24/ 1995 101—108 p.

A decorative technique on finds from 7th century avar cemetery of Zamárdi Conservation around the Millenium MNM 2001. 73—79 p.

Újabb érdekesség a Zamárdi avar temetőből Múzeumi Tájékoztató, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága 2000/ 2—3. 3—8 p., Műtárgyvédelem 27/ 2000. 65—69 p.

Díszítéstechnikai eljárások a zamárdi avar temető VII. századi leletanyagában Somogyi Múzeumok Közleményei 2002. 87—96 p.

Kitüntetések:

1980. Nívó díj

1985. Kiváló Munkáért Miniszteri Kitüntetés

1994. Tanácsosi cím

1999. A Somogy Megyei Közgyűlés Elnökének Elnöki Oklevele

Marton Klára: textilrestaurátor 1973-tól

Alaptanfolyam 1975.

Textilrestaurátor - konzervátor Szakosított Középfokú Tanfolyam 1980—82.

Felsőfokú textil szakrestaurátor különbözeti vizsga 1992.

1982—90. Restaurátor-és Technikai Osztály osztályvezető helyettes

1990-től Restaurátor Csoportvezető

Szakedolgozatok, publikáció:

Egy Csökölyből származó polgári szűr restaurálása Somogyi Múzeumok Közleményei 1981. IV.

1848-as nemzetőr csákó restaurálása (1992)

Banderiális zászló restaurálása (1992)

„85 Honvéd zászlóally” lobogójának restaurálása (1998)

Vörs-Battyáni dísznőlegelő urnáinak restaurálása (1999)

Kitüntetés:

1984. Kiváló Munkáért Miniszteri Kitüntetés

1995. Szent István király ünnepe alkalmából Elnöki Oklevél a Megyei Közgyűlés Elnökétől

Horváth Péter: fémrestaurátor, 1985-től

Alaptanfolyam: 1990.

Képzőművészeti Főiskola Múzeumi és Közgyűjteményi Tárgyrestaurátor fém - ötvös szak 1992—1997.

Egyetemi Szakedolgozatok:

Törökkori talpastál tisztítása, konzerválása, restaurálása (1992)

Római üvegpopohár restaurálása (1993)

Egy XI—XIV. századi vaskard tisztítása, konzerválása, restaurálása (1994)

Egy hódoltságkori rézüst tisztítása, konzerválása, restaurálása (1994)

Háromfiókos Biedermeier bababútor kezelése (1994)

Egy bőr juhásztarisznya tisztítása, konzerválása, restaurálása (1995)

Egy ezüst ékszerálka restaurálása (1996)

Diplomadolgozatok:

A lengyeltóti i.e. XII—X. századi bronz lemezlábvért tisztítása, konzerválása, restaurálása (1997)

Egy XIX. Századi handzsár tisztítása, konzerválása, restaurálása (1997)

Publikációk:

Egy bronzkori bronz lábvért restaurálása Múzeumi Tájékoztató, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága 1997/4. 4—7p.

Egy későbronzkori (I.E. XII-X. századi) bronz lábvért restaurálása Műtárgyvédelem 26/ 1997. 141—146 p.

Egy XIX. Századi handzsár restaurálása Múzeumi Tájékoztató, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága 1998/1 28—33 p.

Nagy Ágnes: kerámiarestaurátor, 1987-től

alaptanfolyam 1990.

Felsőfokú szilikát szakrestaurátor tanfolyam 1994-1995.

Szakedolgozatok:

Vörs-Battyáni dísznőlegelő 1995. 387. *sír kerámiaanyaga*

Rippl-Rónai József: díszüveg kollekción 10-es számozású darabjának restaurálása

Wilhelm Emilia: 1987.08.01. — 1992.06.30, majd 1997.03.15-től

gimnáziumi érettségi.

Általános feladatok és kerámia konzerválás és restaurálás.

Vámosi Lajosné munka közben 1985. Fotó: Gözsy Gáborné

Marton Klára munka közben 1985. Fotó: Gözsy Gáborné

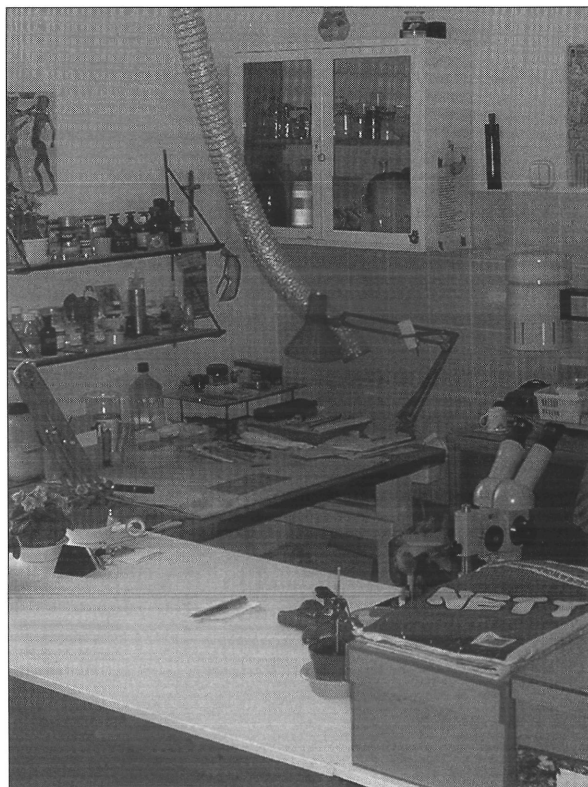
Nagy Ágnes munka közben 1995. Fotó: Gözsy Gáborné

Horváth Péter munka közben 1997. Fotó: Gözsy Gáborné

Kerámia restaurátor műhely 2004. Fotó: Horváth Péter

Fémrestaurátor műhely I. 2004. Fotó: Horváth Péter

Fémrestaurátor műhely II. 2004. Fotó: Horváth Péter

The history of restoration at the Somogy County Museums

PÉTER HORVÁTH — KLÁRA MARTON — LAJOSNÉ VÁMOSI

The authors show the changes occurring in the field of restoration and working facilities embedded in the museum's history.

This process of development began in 1973. From this time a gradually growing emphasis was placed — at state level as well — on the protection of works of art, on the working conditions and up to date facilities, as well as the step by step training of restorers.

The events of the 80-s and 90-s taking place in the Museum had their impact on the restoration cabinet as well. The

personal changes, the moving, the changes in working conditions however had a positive influence on the work. Today up to date, well furnished workrooms are provided, which are both suitable for health and professional requirements.

In the supplement the authors provide a list of the past and present restorers of the Museum and give a brief account of their publications.